

DOOR JOOST WAKKA

Nictiz: het nut van Europa, voor Nederland

In Nederland is nog genoeg werk te verzetten op het gebied van digitale gegevensuitwisseling in de zorg. Waarom zouden we ons hier dan ook buiten de landsgrenzen mee bezighouden? In de paper 'Waarom Europa' benadrukken adviseurs Elise Peters en Vincent van Pelt van Nictiz het belang van een gezamenlijke Europese aanpak. Wij vroegen hen naar hun visie op het specifieke nut van deze gezamenlijke Europese aanpak, voor Nederland.

Nictiz, de Nederlandse kennisorganisatie voor digitale informatie-uitwisseling in de zorg, stond ooit voor: Nationaal ICT Instituut in de Zorg. Om uiteenlopende redenen is die betekenis achterhaald. Onder meer omdat Nictiz inmiddels volop internationaal actief is met digitale gegevensuitwisseling in de zorg. Een veelgehoorde kritische vraag is: "Waarom Europa als we in Nederland nog niet eens met iedereen medische gegevens kunnen uitwisselen?"

Er zijn echter meerdere redenen waarom Europese samenwerking hier van belang is voor Nederland. Peters en Van Pelt lichten in dit artikel het nut voor Nederland toe. Alle pluspunten staan in eerdergenoemde paper 'Waarom Europa? Het belang van een gezamenlijke Europese aanpak van informatie-uitwisseling in de zorg' (zie ook kader rechts op pagina 39).

Wet- en regelgeving

In Nederland biedt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) sinds 2018 privacy-bescherming bij de verwerking van persoonsgegevens door bedrijven en (overheids)instanties. De AVG vloeit voort uit de Europese General Data Protection Regulation (GDPR).

Binnen de gezondheidszorg zorgt dit voor een vertrouwenskader dat noodzakelijk is om uitwisseling van medische gegevens in Europa te bewerkstelligen, stelt Vincent van Pelt: "Op het gebied van de bescherming van persoons-

gegevens is de EU mondiaal gezien een veilige enclave. Bescherming van gegevens van de burger is hier een groot goed. Door dit op Europees niveau te organiseren, zijn we bijvoorbeeld in staat om techreuzen als Apple en Amazon op dit vlak te corrigeren, mocht dat nodig zijn."

Nederland is simpelweg te klein om dit zelf goed te doen. Van Pelt: "Daarnaast creëren we met deze (en andere) Europese regelgeving een vertrouwenskader waarop de zorgverlening in Europa kan bouwen. Zo voorkomen we dat de zorgkosten de pan uit rijzen of dat de zorg aan kwaliteit inboet. Bijvoorbeeld omdat zorgverleners zichzelf telkens moeten indekken tegen claims, zoals we dat kennen van het zorgstelsel in de VS."

Organisatiebeleid

Naast Europese wet- en regelgeving gelden er bepaalde beleidsprioriteiten binnen de EU voor de bescherming en verbetering van de volksgezondheid. Deze prioriteiten en de daaruit volgende projecten geven richting aan de Nederlandse activiteiten van Nictiz. Andersom kan Nederland sturen op dit Europese beleid.

Elise Peters: "Ieder land in Europa is verantwoordelijk voor de eigen gezondheidszorg. Maar elk land is zich er terdege van bewust dat er meer is dan het eigen land. Het, onder normale omstandigheden, vrije verkeer van mensen en goederen binnen de EU, maakt dat mensen ook buiten hun landsgren-

zen (on)geplande zorg ontvangen. Om het verlenen van die zorg en digitale uitwisseling van zorggegevens tussen landen goed te laten verlopen, moet afstemming in de zorg op beleidsniveau daarom ook op Europees niveau plaatsvinden."

In Nederland is Nederlands beleid leidend, benadrukt Peters. Aansluiting bij het Europese beleid betekent (snellere) toepassing van Europese innovaties in gegevensuitwisseling in de zorg in Nederland. "Maar Europese samenwerking biedt ons meer kansen. Bijvoorbeeld door mee te draaien in verschillende Europese projecten en zo de krachten te bundelen met andere Europese landen. Dit levert waardevolle kennis en ervaring op die we ook in Nederland kunnen toepassen."

Zorgproces

Nederlanders hebben steeds vaker gezondheidszorg in een ander Europees land nodig. Bijvoorbeeld vanwege een ongeluk tijdens vakantie of werk in het buitenland. of denk aan de tientallen Nederlandse COVID-19 patiënten die in Duitsland op de IC werden geplaatst. Ook in het buitenland moet de Nederlandse burger kunnen vertrouwen op goede zorg. Om die te leveren, is goede en begrijpelijke patiëntinformatie voor zorgverleners onontbeerlijk. Om administratieve druk en fouten te verminderen en patiënten meer regie te geven, is digitalisering noodzakelijk. Nederland en de EU hebben prioritaire use cases aangemerkt om beide zaken te kunnen realise-

ren. Door sturing vanuit Nederland sluiten deze op elkaar aan (zie onderstaande tabel).

NEDERLAND	
1. Basisgegevensset Zorg (BgZ)	
2. Elektronische recepten	
3. Medisch beeldmateriaal	
4. Spoedzorg	
5. Verpleegkundige overdracht	
EUROPA	
1. Patient Summary	
2. ePrescription/ eDispensing	
3. Medical imaging and report	
4. Laboratory request and report	
5. Hospital discharge reports	
6. Rare diseases	

Peters: "Ons doel is de prioritaire zorgprocessen in Europa in lijn te brengen met de Nederlandse. We sturen' als het ware aan de voorkant. Zo borgen we dat ons werk in Nederland wordt meegenomen in Europa, sluiten we alvast goed aan op toekomstige ontwikkelingen op Europees gebied en voorkomen we dubbel werk in Nederland."

Van Pelt vult aan: "Dat geldt natuurlijk ook vice versa. Een groot voordeel is dat wat in het buitenland wordt ontwikkeld, toepasbaar is in Nederland. Denk aan uitwisseling van laboratoriumgegevens. Dit zit weliswaar niet in de Nederlandse prioriteitenlijst, maar we kunnen ervan leren en zorgen dat het in Nederland kan worden gebruikt."

Informatie

Goede medische informatie is cruciaal voor goede zorg. Ook omdat die zorg steeds vaker multidisciplinair is ingericht. Een Europese krachtenbundeling maakt dat standaardisatie van informatie effectiever tot stand komt. Ieder land loopt tegen dezelfde uitdagingen aan en door de onderlinge samenwerking van afgelopen jaren probeert ieder land voor oplossingen in dezelfde richting te denken.

Van Pelt: "In Europa kijkt men bijvoorbeeld met grote interesse naar ons gebruik van zibs (zorginformatiebouwstenen). Veel Europese landen willen dit concept adopteren. Door in Nederland

oog te hebben voor internationale ontwikkelingen, zijn zibs al internationaal georiënteerd. Door Europese samenwerking kan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse zibs op grotere schaal plaatsvinden. Doordat de taken vervolgens verdeeld kunnen worden tussen de landen, kun je op veel kortere termijn een volledig domein digitaliseren en kunnen wij als Nederland daar weer direct gebruik van maken."

Daarnaast werkt men in Europa momenteel aan standaardisatie van de basisgegevens van bijvoorbeeld ontslagbrieven, beelduitwisseling

medisch documentatie uit te wisselen. Maar ook infrastructuren die voortkomen uit de Covid-19-pandemie. Zoals de European Federated Gateway Services, om informatie van corona-apps uit EU-landen uit te wisselen. Van Pelt: "Internationaal wordt gekeken naar standaarden om gegevens uit te wisselen. Bijvoorbeeld de profielen die het IHE heeft opgesteld. Een beproefd IHE-profiel is het internationaal breed geadopteerde XDS. In het noorden van Nederland wisselen zorginstellingen al beelden via XDS uit, maar het wordt niet overal gebruikt. Daar ligt een leerpunt voor Nederland:

MET EUROPESE SAMENWERKING VOORKOMEN WE DUBBEL WERK IN NEDERLAND

en laboratoriumgegevens. Nictiz stuurt erop aan dat alle betrokken documentatie, zoals rapporten en verslagen, gebaseerd zijn op vaste elementen. Informatie wordt dan beter vindbaar omdat het gecategoriseerd kan worden.

Applicatie

Gestandaardiseerde zorginformatie zorgt ervoor dat applicaties met elkaar kunnen communiceren en maakt uitwisseling makkelijker, bijvoorbeeld tussen landen. Om die uitwisseling te faciliteren, werken 22 EU-lidstaten aan het realiseren van Nationale Contactpunten voor eHealth (NCPeH). In 2021 sluit Nederland aan op dit stelsel van nationale contactpunten met het eigen NCPeH.

Peters: "Doordat meerdere lidstaten werken aan de oprichting van deze NCPeH's die met elkaar contact kunnen leggen, kan er in Europa aan twee use cases voor een veilige uitwisseling van medische data worden gewerkt: patiëntsummaties en medicatievoorschriften. In de toekomst wordt het hopelijk mogelijk om meerdere uitwisselingen te bewerkstelligen in Nederland."

IT-infrastructuur

Op het gebied van IT-infrastructuur wordt in Europa gewerkt aan diverse oplossingen, gebaseerd op internationale afspraken. Bijvoorbeeld aan een internationale infrastructuur, de eHealth Digital Services & Infrastructure (eHDSI) om beelden, labgegevens en andere

hoe hebben andere landen dat aangepakt? Wij kunnen op dit vlak leren van hoe andere landen met XDS de vraagstukken op het gebied van infrastructuur hebben opgelost."

Meer over Europa

Meer samenwerking in Europa is wenselijk om veilige uitwisseling van gezondheid gerelateerde gegevens mogelijk te maken. Vooral over de grens, want daar houdt interoperabiliteit niet op. Wederzijdse herkenning van vergelijkbare uitdagingen in de zorg vormt de basis voor een gezamenlijke aanpak die de zorg en de burgers optimaal ondersteunt. Via gemeenschappelijke afspraken over standaardisatie en interoperabiliteit ontstaat een vruchtbare bodem en de mogelijkheid tot nieuwe afzetmarkten voor onze innovatieve oplossingen. ■

Elise Peters is teamlead internationaal bij Nictiz en houdt zich bezig met grensoverschrijdende onderwerpen omtrent digitale gegevensuitwisseling in de zorg. Zo zet zij zich in voor de vorming van Europees beleid en het bewerkstelligen van datauitwisseling over de grens.

Vincent van Pelt is senior adviseur bij Nictiz en werkt mee aan internationale samenwerking en visie op het gebied van interoperabiliteit, architectuur, informatiestandaarden en zorginnovatie. Hij is onder meer voorzitter van de eHealth Network Subgroup on Technical Interoperability en werkpakketleider van het X-eHealth programma.

Rubriek 'Daarom Europa'

Er is veel meer te vertellen over de projecten en Europese activiteiten waaraan Nictiz namens Nederland deelneemt. In volgende edities van ICT&health kijken we daarom in de rubriek 'Daarom Europa' naar: gegevensuitwisseling in de grensstreek met Duitsland, samenwerking tussen EU-lidstaten en andere Europese landen binnen het eHealth Network, het UNICOM-project voor de wereldwijde identificatie van geneesmiddelen en de opzet van de European Health Data Space (EHDS) voor het bevorderen van een betere uitwisseling van en toegang tot verschillende soorten gezondheidsgegevens.

De paper 'Waarom Europa' vind je hier:

